

SZAKEMBEREK SZERINT ELHIBÁZOTT AZ AFRIKAI SERTÉSPESZTIS ELLENI KÜZDELEM, AMELY FELSZÁMOLJA A ROMÁNIAI ÁGAZATOT

Illegalitásba taszítják a háztáji disznótartókat

Nagyüzemekben és kisgazdaságokban egyaránt megviselte a disznótartást az afrikai sertéspestis. A legtöbb gazdaudvarból eltűnt a karácsonyra hizlalt disznó, és a tiltások miatt csak a feketepiacon lehet malacot és hízót vásárolni. Szakemberek vészharangot kongatnak, hiszen immár a hazai sertés-hús-fogyasztás 70 százalékát importból szerzi be Románia.

» MAKKAY JÓZSEF

A Szilágy megyei Menyőben két disznófarm is működik, az egyik Szepesi Loránd tulajdona. A tíz évvel ezelőtt európai uniós támogatással elindított agrárvállalkozás a legnehezebb időszakát éli. A korábbi években is voltak hullámvölgyek, nehéz időszakok, amikor a masszív disznóhús-behozatal miatt egy euró alá esett az élősértés kilónkénti felvásárlási ára. Egy-két alkalommal a bukaresti mezőgazdasági minisztérium közbelépett gyorssegéllyel, hogy a disznófarmok ne menjenek csődbe. Ezzel együtt is sok felszámolódott az elmúlt tíz évben, az afrikai sertéspestis miatti folyamatos megszorítások azonban lehetetlen helyzetbe hozták a kisgazdaságokat is.

A Szepesi-farmot legutóbb 45 napra zárta le a megyei állategészségügyi hatóság, mert 30 kilométeres körzetben egy magángaz-

» **A Szepesi-farmot legutóbb 45 napra zárta le a megyei állategészségügyi hatóság, mert 30 kilométeres körzetben egy magángazdaságban pestisben elhullt állatot találtak. A másfél hete feloldott zárlatot követően a farm több száz túlsúlyos, 200 kg körüli vágóállatot szállított a nagybányai vágóhidra, amit „aprópénzzel” fizettek ki.**

daságban pestisben elhullt állatot találtak. A másfél hete feloldott zárlatot követően a farm több száz túlsúlyos, 200 kg körüli vágóállatot szállított a nagybányai vágóhidra, amit „aprópénzzel” fizettek ki. Olyan körülmények között, hogy a normál súlyú (100–125 kg-os) sertések kilónkénti felvásárlási ára is 5,80 lej, ami önköltségi ár.

A Zilah és Szilágycseh közötti magyar községekben az elmúlt 20 évben európai uniós támogatással létrehozott hat disznófarm nehéz helyzetbe került: több vállalkozó megbánta, hogy belevágott a farmonként több millió lejes önrészt (bankhitelt) igénylő mezőgazdasági beruházásba, miközben a hat szilágysági disznófarm egyikén sem találtak pestisben megbetegedett állatot. Szepesi Loránd szerencsésebb helyzetben van, mert idejében elindított egy húsmarhafarmot arra az eshetőségre, ha a disznóhizlalás befuccsolna.

A szilágysági vállalkozó az állattartók legnagyobb gondját a bizonytalanságban látja, nem lehet előre tervezni. „Egyes vélemények szerint 20–30 százalékos disznóhúsár-emelkedés várható, de ez csak szóbeszéd, a felvásárlási árakban semmiféle elmozdulást nem látunk” – magyarázza a Szilágyszeg községben dolgozó farmer.

Visíthatnak. Sok vállalkozó megbánta, hogy belevágott a magas önköltséggel járó disznófarm-létesítésbe

Állatorvos és gazda egyaránt szenved

A háztáji disznótartók még nehezebb helyzetben vannak, mert nem tudnak sem malacot vásárolni, sem vágóállatot értékesíteni, több éve szünetelnek az állatvásárok. Mivel több erdélyi megyében afrikaisertéspestis-gócokat tart nyilván az állategészségügyi hatóság, leállították az állatok forgalmazását. Horváth Csaba, a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének (RMGE) kalotaszegi falugazdája szerint a kisgazdaságokban haldoklik az állattartás: egyre kevesebb gazdának van tehene vagy disznója. A sertéstartást az afrikai sertéspestis övező állategészségügyi megszorítások lehetetlenítik el: a gazda nem tud malacokat vásárolni, és a hízóját sem tudja hivatalosan értékesíteni. „Olyan lehetetlen helyzet alakult ki, ami az állatorvost és a gazdát egyaránt megviseli. Mivel a pestisveszély miatt a hivatalos állatforgalmazás gyakorlatilag leállt, aki karácsonyra szeretne disznót vágni, kénytelen feketén megvásárolni a malacot vagy a süldőt, hogy azt felhizlalja. Ezt az állatorvos is tudja, de mégsem büntetheti meg a termelőt, mert maga ellen fordítja a gazdákat, másrészt a kistermelőknek nincs más lehetőségük, mint feketén megvásárolni az állatot. Magyarán szólva a büntetéssel semmit nem oldunk meg” – fogalmaz a falugazdász.

» **Könczei átgondolatlanok és elhibáztak tartja az állategészségügyi hatóság járvány-megelőzési stratégiáját. Úgy véli, eddig több százezer állatot öltek le feleslegesen, amikor bizonyíthatóan ezeknek csak kis része volt sertéspestissel fertőzött.**

Horváth Csaba szerint a hatóságok részéről nagyobb rugalmasság és kevesebb bürokrácia kellene, hogy a mai súlyos helyzetet orvosolni lehessen. Vakvágánynak tartja, hogy a disznótartó kisgazdákat az illegalitás mezejére kergeti a kormány. A falu háztáji gazdaságában talált sertéspestises állat, vagy a határban elhullt vaddisznó miatt egy 30 km-es körzetet lezárni meggondolatlan döntés, ami hosszabb távon felszámolja a környék

állattartó gazdaságait. A falugazdász újrarendelné az állatforgalmazás szabályozását, mert a mai rendszer a kisgazdaságok számára működésképtelen: amíg egy malac hivatalos adásvételéhez 4 állategészségügyi igazolás szükséges az állatorvos részéről, a gazdák még ott sem fognak élni a legális lehetőséggel, ahol nincs pestisveszély.

A kalotaszegi szakember nagy hibának tartaná, ha a sertéstartó kisgazdaságok felszámolódna. Egyrészt egy 8–10 kocás állattelep eltarthatja a gazdacsaládot, másrészt a kisgazdaságok vágóállat-felhizlatalára nagy a kereslet. Nem véletlen, hogy amíg a vágóhidak keveset fizetnek a nagyüzemi sertésekért, a kisgazdaságban nevelt disznó ára drága, sőt a pár évvel ezelőtt 100–150 lejért megvásárolható 6–8 hetes malacért négyszáz lej is elkérnek a kocát tartó gazdák.

Hibás a járvány-megelőzési stratégia

Az Országos Állategészségügyi Hatóság nagy vitát kavart rendelettervezete a kisgazdaságokról – amely többek között kimondja, hogy egy kisgazdaságban legfeljebb öt

sertést lehet tartani családi fogyasztásra, de disznót eladni nem lehet – megbukott, mielőtt a kormány asztalára kerülhetett volna. Könczei Csaba háromszéki RMDSZ-es képviselő, a mezőgazdasági szakbizottság tagja szerint közös összefogással sikerült megakadályozni, hogy a javaslatból kormányrendelet szülessen. „Júniusban terjesztettem elő a parlamentben egy törvénytervezetet, amely szabályozná a kisgazdaságokban a sertéstartást. Ez lehetőséget teremt a kistermelőknek arra, hogy vállalkozói háttér nélkül tarthassanak egy kocát, és értékesíthessék annak szaporulatát. Ha javaslatunkat a román törvényhozás elfogadja, sikerül különbséget tenni a kisgazdaságok és az agrárvállalkozóként fenntartott disznófarmok között” – nyilatkozta a Krónikának a háromszéki agrárpolitikus.

Könczei átgondolatlanok és elhibáztak tartja az állategészségügyi hatóság járvány-megelőzési stratégiáját. Úgy véli, eddig több százezer állatot öltek le feleslegesen, amikor bizonyíthatóan ezeknek csak kis része volt sertéspestissel fertőzött. A gócpont körüli térségből a disznók zömét vágóhidon kellett volna értékesíteni, ahogyan azt más országokban is teszik, így az államkasszát sok kiadástól lehetett volna tehermentesíteni, és a gazdáknak sem vették volna el a kedvét a sertéstartástól. „A »járványkezeléssel« csak azt értük el, hogy alig van már sertés az országban, és a hazai disznóhús-fogyasztás 70 százalékát importáljuk” – fogalmazott lapunknak Könczei Csaba.

» Leszálló ágon a sertéspestis

Az Országos Állategészségügyi Hatóság honlapján közzétett adatok szerint a Romániába 2019-ben berobbant afrikai sertéspestis kezelése pozitív irányt mutat. Míg két évvel ezelőtt országukban 1728 fertőző gócpontot számoltak fel, tavaly 1063 gócpontot jegyeztek, idén pedig 726 gazdaságban találtak beteg állatot az ország 38 megyéjében. Erdélyben jelenleg hét megyében vannak afrikai sertéspestises gócpontok: a legtöbb Szatmár megyében (6), Maros és Szeben 2, Bihar, Beszterce-Naszód, Szilágy és Fehér megye egy-egy gócponttal szerepel.

Kiszolgáltatva. A Romániában eladásra kínált hús 70 százaléka importból származik

ILLUSZTRÁCIÓK FOTÓ: ERDÉLY BÁLINT ELŐ

ILLUSZTRÁCIÓK FORRÁS: 123RF.COM